

De laan als verbindend element (1) plataanbuurt, philipsdorp

10 december, 2013 | door Martin Liebrechts

Auteurs: Martin Liebrechts en Roel Simons

De hiërarchie en de samenhang

De Plataanbuurt vormt een van de vier buurten van Philipsdorp, is gebouwd in 1920 en omvat 249 woningen. Een winkelwoning is in het verleden afgebroken. De as van de buurt wordt gevormd door de Plataanlaan met in het midden een plein. Deze brede straat (12 à 18 m1) met deels groene voortuinen geeft de hele buurt een ruim en groen karakter. Het verspringen van de laan ter plaatse van het plein zorgt ervoor dat de geborgenheid van de buurt behouden blijft. Alle binnenstraten worden ter ondersteuning door een knik of beëindiging gevangen.

De buurt vertoont alle eigenschappen van een tuindorp: veel zicht op groen, wisselend gevelbeeld, straten die ruimtelijk beëindigd worden en hiërarchie in de totale opbouw. De geleding van de gevels, in het bijzonder die van de gevelopeningen, ondersteunt de schaal van het wonen (2).

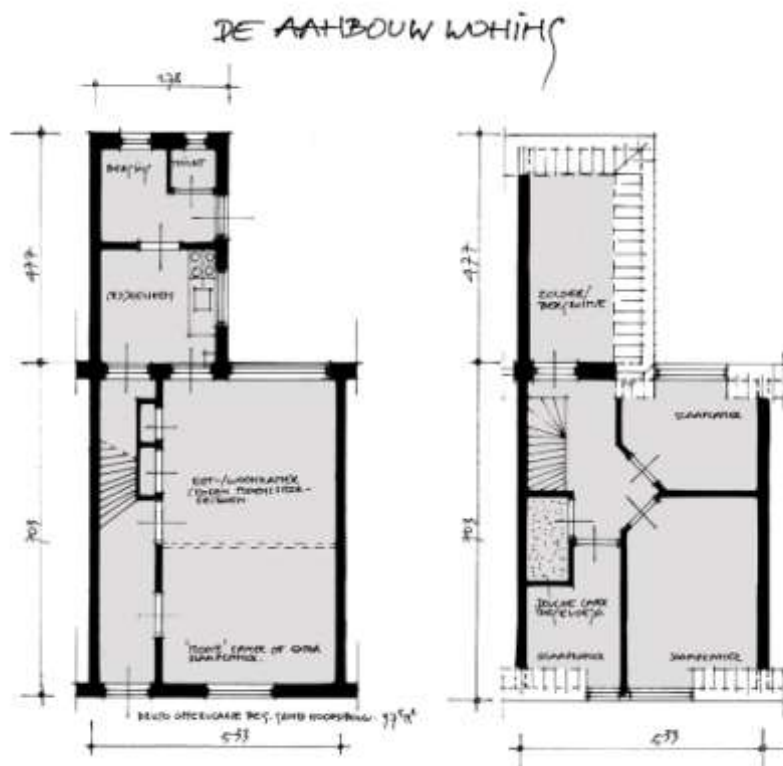

De 'aanbouw'-woning

Zoals in alle vooroorlogse woningbouwcomplexen overheerst ook hier de 'aanbouw'-woning. Een woningtype met een hoofdbouw, waarin gewoond werd, en een aanbouw waar de overige voorzieningen een plaats kregen(3). De gemiddelde bruto oppervlakte van de begane grond van de

hoofdbouw bedraagt circa 45 m² (variërend van 35 m² tot 45 m²). Kenmerkend voor deze en gelijksoortige buurten is de differentiatie in woninggrootte. Tussen de kleinste woningen (circa 40 procent) en de grotere woningen zit een factor van 1,5. In die zin is duidelijk sprake van differentiatie in woninggrootte. Alle woningen waren destijds als gezinswoning bestemd.

Op dit moment doet zich juist in de vooroorlogse woningbouwcomplexen een versterkte verdunning voor. De gemiddelde woningbezetting bedraagt nu circa 1,6 à 1,7 personen. In die zin is voor hedendaagse begrippen ruimte genoeg in de woning. Dit geldt zeker als de aanwezige beschikbare ruimten (m³) optimaler benut worden.

De nuances zorgen voor het geheel

De bestaande nuances, zoals diversiteit van het gevelbeeld, de groene entrees van de buurt en de doorkijken in de buurt, de hiërarchie in de straten en de totale maatvoering, zorgen ervoor dat het als een geheel aanwezig is. De huidige aanpak van een dergelijke buurt richt zich dan ook op het herstel van ontsiering uit het verleden door allerlei ingrepen, of het nu om erfafscheidingen, de geleding van de kozijnen, de verdwenen schoorstenen of straatinrichting gaat. Juist bescheiden correcties moeten de oorspronkelijke kwaliteit weer zichtbaar en voelbaar maken. Tegelijkertijd moeten de woningen zelf ook weer aan de eisen van de tijd aangepast worden qua comfort, uitrusting en duurzaamheid/milieu.

Bronnen/verwijzingen

(1) Zie ook eerdere artikelen op de kennisbank Bestaandewoningbouw.nl over andere buurten in Philipsdorp:

- ‘Reflectie: schoonheid, uiterlijk of harmonie’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 17 januari 2012

- ‘Het blok als onderscheidende eenheid: het verhaal van Oud-Philipsdorp’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 8 november 2011

- ‘De eigenheid van een vooroorlogs buurtje’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 22 oktober 2013

(2) – ‘Nostalgie, romantiek of eigenheid?’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 19 oktober 2009

- ‘Tussen ornament en traditie’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 30 maart 2011

- ‘Voetafdrukken van de samenleving’, Martin Liebrechts, kennisbank Bestaandewoningbouw.nl, 12 februari 2013

(3) De ‘aanbouw’-woning is het overheersende, vooroorlogse, grondgebonden woningtype dat in de Nederlandse sociale woningbouw is toegepast. Het bestaat uit een:

- Hoofdbouw (begane grond) : 35 à 50 m² bruto (gemiddeld Plataanbuurt: circa 45 m²)

- Aanbouw (begane grond) : 15 à 20 m² bruto (gemiddeld Plataanbuurt: circa 18 m²)

In de hoofdbouw van de begane grond is aan de voorkant de ‘mooie’ kamer gesitueerd en de eet-/woonkamer aan de achterzijde, waarin tijdens het stookseizoen ook gekookt werd. In de aanbouw bevond zich de (spoel-)keuken, het toilet en de berging.

Op de verdieping van de aanbouw zijn de slaapkamers gesitueerd, veelal in de kap gelegen. In het begin was slechts de helft als slaapkamer ingericht, de rest was zolder